



Eduskunta
Lakivaliokunta
LaV@eduskunta.fi

Viite Asiantuntijapyyntö / Lakivaliokunta / HE 165/2020 vp, 3.12.2020

LAUSUNTO

Lausunto

Huomiot hallituksen esitykseen ehdotetuista muutoksista

Perustuslakivaliokunnan lausunnon vuoksi oikeusministeriön ehdottamat muutokset hallituksen esitykseen mahdollistaisivat vankien tupakoinnin ulkotiloissa, mutta sisätiloissa tupakointi olisi kiellettyä. Toimintamalliin voi sisältyä oikeusministeriön lakivaliokunnalle toimittamissa vastineissa ja muistiossa esitettyjä ongelmia mm. salatupakoinnin ja valvontajärjestelyjen tarpeen vuoksi.

Aluehallintovirasto toteaa, että vankien tulee saada riittävää hoitoa mahdollisiin tupakoinnin lopettamisesta tai vähenemisestä aiheutuviin vieroitusoireisiin.

Esityksessä ei ole tuotu selkeästi esille, miten nikotiinikorvaushoito on tarkoitus toteuttaa vankiloissa. Epäselväksi jää edelleen, antaako valvontahenkilöstö vankilaan saapuvalla vangille nikotiinikorvaushoitovalmisteita, kuka päättää ja millä perusteella korvaushoitotuotteiden valinnasta, niiden määrästä ja lääkemudosta sekä miten huomioidaan mahdolliset terveydelliset syyt nikotiinikorvaustuotteen valinnassa.

Oikeusministeriön vastineessa 1.12.2020 esitetään muutoksia vankeuslain ja tutkintavankeuslain sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskeviin kohtiin. Esitettyjen muutosten perusteella vastuu vankien vieroitusoireiden lieventämisen huolehtimisesta tulisi Vankiterveydenhuollon yksikölle.

Oikeusministeriön vastineessa 10.11.2020 todetaan myös, että ”Ennen kiellon voimaantuloa Rikosseuraamuslaitoksen ja Vankiterveydenhuollon yksikön tulee suunnitella, kuinka lopettamisen tukitoimet käytännössä toteutetaan siten, ettei esimerkiksi nikotiinikorvaustuotteiden saamiseen tule viiveitä.”

Aluehallintovirasto toteaa, että vastaava käytännön suunnittelu tulee toteuttaa myös siinä ilmeisessä tilanteessa, että vankien tupakointi vähenee sisätiloissa tapahtuvan tupakoinnin kieltämisen myötä, vaikka ulkona tupakointi olisikin sallittua 1-3 kertaa päivässä.

Aluehallintovirasto toteaa, että käytännön kannalta vankien parhaan mahdollisen vieroitusoireiden hoidon suunnittelu Vankiterveydenhuollon yksikössä voi olla vaikeaa, jos määrärahat hoitoon ovat Rikosseuraamuslaitoksella. Vastineiden perusteella vuodelle 2021 ei ole nyt tehty muutoksen vaatimia budjettivaroja kummallekaan organisaatiolle.

Taloudelliset vaikutukset

Aiemmissa lausunnoissa on tuotu esiin huolta muutokseen varattujen määrärahojen riittävyydestä. Oikeusministeriön vastineesta 10.11.2020 (sivu 6) saa käsityksen, että vaikka vastuu vieroitusoireiden hoidosta on Vankiterveydenhuollon yksiköllä, ei haittaisi, vaikka tämän toiminnan määrärahat olisivat Rikosseuraamuslaitoksella. Aluehallintovirasto pitää tätä lähestymistapaa ongelmallisena, mikäli toimintaa ei aidosti tehdä kahden organisaation samaan tavoitteeseen pyrkivänä yhteistyönä.

Aluehallintovirasto toteaa, että hieman vastaavaa yhden hoitoprosessin pilkkomista kahdelle tai useammalle vastuulliselle organisaatiolle (ts. hoidon maksajalle) esiintyy siviiliterveystieteidenhuollossa. Tämä voi johtaa valittavaan organisaatiolähtöiseen osaoptimointiin, eikä niinkään hoidon kannalta parhaaseen mahdolliseen lopputulokseen.

Oikeusministeriön vastineen 10.11.2020 mukaan Vankiterveydenhuollon yksikölle aiheutuvien lisäkustannusten arvion perusteena on Vankiterveydenhuollon yksikön ja Terveystieteiden- ja hyvinvoinnin laitoksen laskelma. Laskelmat ovat mitä ilmeisimmin tehty aiempaan hallituksen esitykseen perustuen.

Muut huomiot

Vankien tupakointi ja siitä heille sekä muille henkilöille aiheutuvat terveyshaitat vähenevät muutetullakin esityksellä. Vankiterveydenhuollon yksikön ja Rikosseuraamuslaitoksen hyvän yhteistyön tarve on asiassa korostunut riippumatta siitä, että mille organisaatiolle nikotiinikorvaushoitotuotteiden määrärahat annetaan.

Aluehallintovirasto toteaa, että vartijat osallistuvat lääkehoitoon tälläkin hetkellä Vankiterveydenhuollon yksikön antamien ohjeiden mukaan.

Hyväksyntä

Johtaja

Aluehallintoylilääkäri

Maria Siurua

Pasi Eskola

Aluehallintovirasto käyttää sähköistä hyväksyntää, jonka merkinnät ovat asiakirjan viimeisellä sivulla.

Tämä asiakirja PSAVI/9798/2020 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument PSAVI/9798/2020 har godkänts elektroniskt

Hyväksyjä Siurua Maria 08.12.2020 09:06

Esittelijä Eskola Pasi 08.12.2020 08:58